

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (insertate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodniške ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 117.

V Ljubljani, v petek 22. maja 1896.

Letnik XXIV.

Obsodba liberalizma.

(Dalje.)

Pogubni nazori liberalcev raznih vrst.

Preobširno bi bilo, navajati vse dokaze papeževe proti liberalizmu, katere razvija zlasti v encikliki »Libertas«, samo sklep podajemo, v katerem prav na kratko ponovi svojo misel.

»Gotovo so liberalci najhujše vrste oni, kateri se ustavljajo božjemu povelju in se hočejo v javnem življenju, ali tudi v zasebnih in domačih stvareh popolnoma osloboditi vsake pokorščine; to je največja pokvara prave slobode: popolnoma tako naj se razume vse, kar smo doslej zoper nje rekli.¹

»Tem najbližji je nauk onih, kateri pač priznavajo, da se je treba uklanjati Bogu, stvarniku in vladarju sveta, saj je po njegovi božanstveni moči sestavljen ves svet: a ti drzno zmetujejo postavbe vere in pravosti, katerih narava sama ne spozna, in katere cerkev uči, pooblaščen od Boga; ali pa vsaj pravijo, da ni nič na tem ležeč, ali se kdo nanje ozira, posebnov javnosti, v državi.² Dokazali smo že, kako tudi ti blodé v zmoti in kako so nedosledni.³ In od tega nauka kot od svojega izvira in začetka, prihaja ona pogubna trditev, da se mora

¹ Profecto imperium summi Dei funditus recusare atque omnem obedientiam prorsus exuere in publicis, vel etiam privatis domesticisque rebus, sicut maxima libertatis perversitas, ita pessimum Liberalismi est genus: omnino de hoc intelligi debent, quae hactenus contra diximus. Tam str. 275.

² Idem leges fidei et morum, quas natura non copiat, ipsa Dei auctoritate traditas, audacter repudiant, vel saltem nihil esse aiunt, cur carum habeatur, publice in civitate, ratio. Tam 275.

³ „Quanto in errore versentur et quam sibimetipsis parum cohaereant. Tam 275.

cerkev ločiti od države⁴: ko je vendar ravno nasprotno jasno, da morata dve oblasti, po smotru različni, po veljavi nejednaki, biti jedini mej seboj po slogi v dejanji in po vzajemnosti dolžnostij.

»Liberalci te vrste imajo dvojne nazore. Mnogi namreč hočejo, da bi cerkev bila od države ločena, vsa in popolnoma, tako da se v vseh pravnih zadevah človeške družbe, v postavah, pravosti, zakonih, državnih službah, v poduku mladine, ne bi bilo treba ozirati na cerkev, kakor da je ni; k večjemu naj bi se dovolilo posameznim državljanom, da naj privatno, če se jim ljubi, izvršujejo verske dolžnosti. (Vera je privatna stvar!)

»Drugi so pa, ki se ne bore zoper cerkev, da bi jo uničili, zato namreč, ker se ne morejo (?) pač pa ji skušajo vzeti naravo in pravice popolne družbe, in se upirajo, češ da cerkev nima pravice dajati postavbe, soditi, kaznovati, ampak da sme samo svariti, vladati samo one, kateri se ji iz lastnega nagiba in voljno podvržejo. Tako kvarijo v svojih mislih naravo te od Boga ustanovljene družbe; njeno veljavo, njen učiteljski poklic, vso njeno delavnost slabé in omejujejo.⁵ — Da se ti ljudje zavrnejo, rabiti je treba dokazov, kakoršni so v navadi pri apologetih, in kar smo pisali mi v apostolskem pismu »Immortale Dei«. Tam je

⁴ „Illa pernicioza sententia de rationibus Ecclesiae a republica disparandis?“ Tam 275.

⁵ „Alii, quominus Eccl. sit, non repugnant, neque enim possent (!): ei tamen naturam juraque propria societatis perfectae eripiunt, nec ejus esse, contendunt, facere leges, judicare, ulcisci, sed cohortari dumtaxat, suadere, regere sua sponte et voluntate subiectos. Itaque divinae huiusce societatis naturam opinione adulterant, auctoritatem, magisterium, omnem eius efficientiam extenuant et coangustant.“ Tam 276.

dokazano, da je božja naredba: cerkev ima vse, česar je treba za naravo in pravo postavne, najvišje, v vsakem oziru popolne družbe.«

Prosimo liberalce in one, katerim so ti zmešali pojem o cerkvi, da si naj dobro prečitajo te vrste. Liberalcev vseh vrst imamo na Slovenskem, a največ je menda onih, kakoršne je sv. Oče popisal v zadnjem odstavku. Cerkev je popolna družba, katera ima od Boga oblast, ne le, da svari, ampak da sodi, zapoveduje in kaznuje. Cerkevna oblast, in to ni le papež, ampak za svojo škofijo vsak škof, ima dolžnost, da sodi, kdo uči prav in kdo ne, ima dolžnost, da zapoveduje, podpirati one, ki delujejo za resnico, ima dolžnost, da prepoveduje podpiranje onih listov, o katerih sodi, da so veri nevarni, ima dolžnost, da s primernimi kaznimi kaznuje one, kateri so mu uporni. Tako se glase papeževe besede, če jih obrnemo na naše razmere. To se pravi: cerkev je popolna družba. Kdor si želi cerkev drugačno, zastonj upa: od Boga je taka postavljena. (Dalje sledi.)

Državni zbor.

Dunaj, 20. maja.

Gospodska zbornica.

Pričetkom seje se predsednik grof Trautmansdorf z najtoplejšimi besedami spominja smrti Nj. c. in kr. visokosti nadvojvode Karola Ludovika, naštevaječ plemenite lastnosti presvetlega princa iz cesarske hiše, ter predlaga, da zbornica po predsedstvu izrazi sožalje na Najvišjem mestu. Zbornica stoječ soglasno pritrdi predlogu. Prihodnja seja v petek.

Poslanska zbornica

je nadaljevala generalno debato o reviziji zemljiškodavčnega katastra. Poslanec grof Zedtwitz ob-

LISTEK.

Dve družini.

Povest. — Spisal Traven.

(Dalje.)

„Oho, tu ste, Veján, moška je ta . . . Prav tako! Kakor kdo more: jaz ne morem, pa nisem; vam seveda je to drugače . . . Zdaj imate štacuno, — saj jo imate? Da, da, slišal sem že včeraj. Prav tako! . . . Pa ne marate več šivati; seveda, kdo bo šival, če ima štacuno! Prav tako! Jaz bi tudi ne šival, ko bi imel štacuno . . . No, pa jaz tudi sicer ne šivam, zato, veste, ker nisem krojač . . . To se ve, če bi bil jaz krojač in bi ne imel štacune, kakor jo tudi vi prej niste imeli, bi pač šival; ali, recimo, da bi bil krojač in da bi imel štacuno —“

„Kdo pravi, da ne šivam več? Kakšno budalost ste si tu izmislili, Korun?“

„Budalost? Zakaj budalost? Saj mi je ravno kar pravil Meglič, da ste obesili šivanje na kol, odkar imate štacuno.“

„To ni res, pravim vam!“

„Ali ne? No, pa ne, saj jaz nisem ničesar rekel; pravil je samo Meglič, razumete? Veste, to je tako! Grem pred-le k njemu, da mi dá blaga za

nove hlače, kajti, kakor vam mora biti znano, jaz sukno najrajši sam izbiram . . . Pa me vpraša ta Meglič, — ne jaz, razumete? Vpraša me torej: „Kam pa daste delat, Korun?“ — „Bog ve kam, — k Vejánu! Kogar se človek navadi, pri tem ostane!“ in pohvalil sem vas, Veján, mimogredé, kako izvrstno šivate. No, a Meglič se začudi: „Saj ne šiva več!“ — „Kdo ne šiva več?“ vprašam, ker ga nisem mogel razumeti. — „I, Veján! Kaj še ne veste? Štacuno ima! Imeniten je postal!“ — „A-a, tako, tako! Svet se izpreminja!“ pravim jaz in nesem blago Iglju . . . Ko bi vedel, kako je ta stvar, bi nesel delat vam, Veján, tako pa, saj veste, ni pomoči!“

Mavricij Prestol je skrivaj pogledoval Koruna, kedaj pač neha blebetati; a čakal bi najbrže zastonj, ko bi se ne prikazal tisti čas med vrati zmečkan, rujav klobuk, a pod klobukom Korunov prijatelj, ki povabi našega govornika na kegljišče; Korun vstane in odide, na kar se Mavricij globoko oddahne in prične s svojim enakomernim, mrtvaškim glasom:

„Zdaj že vidite prvo posledico, Veján! Ali mislite, da bodo drugi trgovci kar mirno gledali novega tekmeča in njegovo kupčijo? Kaj še! Doslej so hodili vaščani največ k Megliču, zakaj Drmaška

jih ni znala vabiti, a zdaj mu jih odjeste vi vsaj polovico. Torej je od njega vsekakor pravično, če vam odjeda naročnike . . . Korun ni prvi! Le čakajte, pa mi povejte čez pol leta, koliko šivanja bote tedaj imeli.“

Veján se je zamislil.

Tisti čas je sedela v novi prodajalni Vejánova Marijca, a pri nji je bila Drmaška.

„Pa kako se je vendar zgodilo? Ali prav nič ne veste?“ vpraša Marijca.

„Čisto nič,“ pripoveduje Drmaška in živahno maha z rokama. „Prišlo je, kakor bi treščilo; nisem vedela, ne kedaj, ne kako . . . Majar pride k meni, jaz delam račun . . . pišem, gledam . . . Jezus, Marija! Petsto izgube in dvainštirideset goldinarjev! To ni mogoče! Računim še jedenkrat, počasi, pazno . . . Majar se pa smeje, grdo in hudobno, kakor živ vrag, rečem vam. „Kaj računite, kar je, je!“ pravi mi tako, da sem prav lahko videla, kako je bil zadovoljen. Povem vam, Vejánovka, da sem zgrabila knjigo in mu jo hotela zagnati v obraz, tako me je prišlo . . . Pa kaj čem jaz revica proti njemu, ki je bogat in zvit . . . Saj niti ne vem, čemu bi ga tožila, dasiravno mi je storil vnebovpjijočo krivico. Kako me je osleparil in kedaj, to sam Bog nebeški vé, jaz ne morem razumeti, če tudi preiščlujem

žaluje, da se je stvar zavlekla, ter naglašja, da v celi akciji ni prave odkritosrčnosti, kajti finančna uprava se boji, da bi se vsled revizije znižal čisti dohodek in s tem tudi državni davek. Zemljišče najslabše obrestuje naloženi kapital, kajti zemljiški davek znaša skupno do 33·5 odstotkov. Zato se ni čuditi, da mnogi zahtevajo, naj se zemljiški davek zniža za 10 do 12 milijonov. Govornik izraža nado, da bode finančni minister popustil več ko 1½ milijona, ter izjavi, da bode glasoval za predlog manjšine, ki zahteva znižanje zemljiškega davka za 2½ milijona.

Finančni minister vitez Bilinski v daljšem govoru označi stališče vlade ter pravi, da je načrt revizije predložila že prejšnja vlada, ne da bi znižala zemljiški davek, ki znaša 37½ milijona. Ves načrt ima namen, da se zravna nejednaka razdelitev davka, ki se je določila leta 1881. Ker bi torej nekateri kraji bili hujše prizadeti, zato se je v zbornici zahtevalo, naj se zemljiški davek zniža za 2½ milijona. Vlada je izdelala načrt, po katerem naj bi se zemljiški davek znižal za Niže-Avstrijsko (5·1 odstotkov), Gor. Avstrijsko (5·52 odstotkov), Tirolsko v okrožju Inomost (15·5 odstotkov), v okrožju Trident pa 16·3 odstotkov, Predarelsko (13·8 odstotkov), Štajersko (8·9 odstotkov) in Trst (4·11 odstotkov). V ta namen bi zadoščalo 750.000 gld., a vlada se je udala ter znižala popust na 1½ milijona, katerega bi bili primerno deležni vsi zemljiški davkoplačevalci. Pri tem pa vlada še predlaga odpis davkov vsled uim ter hoče melioracijski zaklad zvišati od 750.000 gld. na jeden milijon v prihodnjem letu, poleg tega pa še za prihodnja leta dovoliti 10 milijonov v povzdigo poljedelstva potom zadrug. Tako bi vlada v 15 letih v prid poljedelstva dovolila 57½ milijona.

Po izjavi ministri je 40·30 odst. zemljiških davkoplačevalcev, ki plačujejo do 1 gld. zemljiškega davka, tem bi se znižal davek za 3 kr. na leto, kar je v resnici malenkostno.

Kdor sedaj n. pr. plačuje zemljiškega davka 100 do 200 gld., znižal bi se mu za 6 gld. in taci je do 25.000 v Avstriji. Ogromna večina malih davkoplačevalcev torej prav nič ne bode čutila znižanja, le višjiin davkoplačevalec bi se nekaj goldinarjev odpustilo, a država bi izgubila 1 milijon, katerega bi lahko poljedelski minister bolje porabil.

Minister dalje dokazuje, da vlada nikakor ne more še bolj znižati teh dohodkov, kajti sicer se prične zopet redni letni primanjkljaj. Davek na pivo in žganje se bode moral zvišati. (Klici: Borzni davek.) Prosim, odgovori minister, sklenite ga, vlada je predložila načrt.

Konečno minister naglašja, da on ne bode nikdar kakorkoli pripomogel, da bi se državni proračun sklepal s primanjkljajem, zato bode ta ali druga vlada morala zvišati indirektna davke.

Govorili so še Ghon, Scheicher, Debiasi ter generalna govornika Adamek in baron Moscon.

Posl. Adamek izraža začudenje, da je država zopet pred primanjkljajem, ko vlada vsako leto zahteva in dobi večje dohodke.

Ko je govoril še poročevalec Meznik, sklene zbornica prehod v nadrobno debato.

V večerni seji se je vršila nadrobna razprava o zemljiško-davčnem katastru. Pri posvetovanju o § 1. se je vnela daljša debata, v kateri je princ Friderik Schwarzenberg dokazoval slabe razmere kmečkega stanu in zahteval povišanje zemljiško-davčnega popusta.

Finančni minister pripozna, da je kmečki stan potreben podpore, vendar pa je mnenja, da bi se mu na kak drug način zdastneje pomagalo. Treba je misliti na bodočnost in se ogibati primanjkljeja. Novi konsumni davki bodo veliko koristili ne samo kmečkim interesom, marveč bodo tudi posamnim deželam v finančijelni prid.

Zbornica je nato vsprejela točke 1—6.

Posl. Proskovec in tovariši vprašajo trgovskega, finančnega in poljedelskega ministra, kaj namereva vlada storiti z ozirom na sklep nemškega državnega zbora glede povišanja premij za izvoz sladkorja, s čemur se mnogo škoduje avstrijski sladorni industriji. Poslanci zahtevajo, naj se še v tem zasedanju sklene za dobo jednega leta zakon, s katerim bi se odstranila eventualna nevarnost.

Seja se zaključí ob ¾11. uri.

Prihodnja seja jutri.

Dunaj, 21. maja.

Poslanska zbornica nadaljuje nadrobno debato o reviziji zemljiško-davčnega katastra.

Posl. Kaiser zahteva za reklamacije osem, namesto šest tednov časa.

Grof Falkenhayn želi, da se obrok reklamacij glede parcel, ki so vknjižene za gozd, pa so bile preje druga kultura, podaljša do junija 1897.

Posl. Purghart kot generalni protigovornik zahteva daljšo dobo za reklamacije ter pritrjuje določbi, da pri kulturnih premembah sodelujejo na lici mesta zaupniki dotične občine.

Posl. Naberger naglašja, da so pri zadnji ocenitvi na Primorskem, posebno v tržaški okolici, cenilci krivično postopali, kar pa ni čudno, kajti v komisiji so bili možje, ki niso znali ločiti rži od od pšenice, ne krave od bika. (Veselost.) Govornik prosi vlado, naj bi se pri popustu posebno ozirala na Primorsko in tržaško okolico.

Pri glasovanju so bili vsprejeti §§ 7 do 10. brez premembe, § 11. s premembo grofa Falkenhayna, §§ 14 do 17. brez premembe; obveljale so tudi navetovane resolucije.

Nato so v razpravi naslednji trije paragrafi.

Posl. Adamek trdi, da po zadnji ocenitvi Češka ni bila na boljšem in da poljedelci večinoma zgubljajo zaupanje do vlade in zbornice.

Grof Falkenhayn naglašja, da se more poljedelcem izdatno pomoči s kmetijskimi zadrugami, ki naj bi se hitro ustanovile.

Posl. Oberndorfer opozarja finančnega ministra, naj išče vire novih dohodkov v višjih krogih.

Ko so govorili še Struskiwicz, Dötzt, Czaykowski, Svozil in Haekelberg se konča razprava.

Nato posl. dr. Vašaty stavi nujni predlog, zahtevajoč pojasnila o blagajničnih preostankih koncem l. 1895 in njih porabi, in da finančni minister z vsakim letnim proračunom predloži tudi izkaz o porabljenih blagajničnih preostankih.

Finančni minister Bilinski odgovarja, da treba ločiti gotovine v blagajnicah od prebitkov. V Avstriji je več državnih blagajnic, ki oskrbujejo upravo; v deželnih in glavnih blagajnicah je gotovine 102 do 110 milijonov, do 100 milijonov je v železniških in mnogobrojnih poštah blagajnicah. Vlada pa more razpolagati le s svotami, ki so v centralni državni blagajnici. Glede prebitkov pa minister prizna zbornici pravico kontrole. Ti prebitki pa niso veliki, ker je vlada porabila 10 milijonov za odkup solinic in 4 milijone za Ljubljano. V kratkem pa bode vlada zopet zahtevala 1½ milijona. Minister se izjavi proti nujnosti, katero zbornica tudi odkloni z veliko večino.

Isto tako zbornica odkloni nujni predlog posl. Schlesingerja glede dunajske železnice.

Nadaljevanje seje ob 8. uri zvečer.

Razprava o davčni preosnovi.

Govor poslanca Robiča v državnem zboru dne 12. maja t. l.

(Konec.)

Omenil sem že, da se bode pri katastralnem čistem dohodku nad 250 gld., torej pri 57 gl. zemljišnega davka še zahteval osebni dohodninski davek. Pravi se tudi, da takih kmetov ni veliko. To je morda res v deželah, kjer se je regulacija zemljišnih davkov pravično vršila. Toda na Štajerskem, zlasti na južnem Štajerskem ni tako. Naj navedem jeden sám vzgled.

V davčnem okraju Mariboru — mesto ni uračunjeno — je bilo koncem leta 1892 plačevalcev zemljišnega davka 7041. Od teh je plačalo:

789	zemljišnega davka	do	1	gld.
707	zemlj. davka od	1	do	2 gld.
1494	"	2	"	5 "
1107	"	5	"	10 "
962	"	10	"	20 "
1268	"	20	"	50 "
512	"	50	"	100 "
152	"	100	"	200 "
37	"	200	"	500 "
7	"	500	"	1000 "
6	"	1000	"	2000 "

Iz tega sledi, da jih bode brez dvoma v tem davčnem okraju najmanj 700 zemljišnih posestnikov upreženih v osebni dohodninski davek. Našlo se vsekako ne bode mnogo. Toda nekako obteženje, usiljevanje v hišne razmere bode le ostalo. Iz vseh teh opomb povzamemo, da bode zemljišnemu posestvu tó komaj znatna obtežitev, da pa se bliža veliko večjemu obteženju vsled nastanka osebnega davka. Temu se pa približuje še nekaj drugega, in zato se tudi različni deželni odseki branijo osebnega dohodninskega davka v sedanjí obliki. S tem pa, da se oprosti osebni dohodninski davek, bode zmešan ves zistem v škodo zemljišnemu davku, in posledice tega bodo trpeli v posameznih deželah zemljišni davkoplačevalci. Po mojem mnenju ne bode torej ta davčna preosnova kmetu prinesla nobene koristi, prej bode imel škodo od nje. Z ozirom na tó sem v takozvanem odboru dvanajsterih navetoval, naj bi se popust naklonil pri zemljišnem davku 10 oziroma 20 odstotkov.

Moj predlog je bil tedaj odklonjen. Z ozirom na to sem predlog omejil in ga potem v odboru dvanajsterih in v davčnem odseku ponovil, in sicer v tem smislu, da naj tisti zemljišni posestnik, čegar posestvo s katastralnimi čistimi donodki znaša do uštetih 300 gld., ne prevzame 15 odstotkov, kakor je v predlogi, temveč 20 odstotkov.

Iz tega se tudi lahko razvidi, da ni moj predlog naperjen proti velikemu posestvu. Prepričan sem, da ni nobene razlike med interesi manjšega, srednjega in velikega posestva, temveč, da so drug na drugega navezani in morejo le tedaj kaj doseči za gospodarstvo, če vkupaj drže. (Prav res!) Ker se mi pa ni, kakor sem že omenil, posrečilo prodreti s prvim svojim predlogom, sem stavil ta predlog. Saj pa je tá tudi že v drugem oziru pravičen in utemeljen.

Kako je to, da naj bi ne imel mali kmet vsaj tistega popusta, kakor manjši obrtniki? (Prav res?)

Gospoda moja! Dan na dan vidimo, kako se kmet, zlasti manjši kmet bori za obstanek.

noč in dan... Požrl mi je tiste krajcarje, ki sem si jih prej prihranila in zdaj me ima občina na ramah... Svetujem vam, Vejanovka, varujte se; Majar zna skubsti in nisem jaz jedina, ki me je upropastil."

Marijca ni prav vedela, kaj bi ji odgovorila, kajti že njo samo so takoj tisti trenotek obšle temne slutnje, ko ji je mož razodel svojo pogodbo z Majarjem. A tolažila se je in sklenila natanko paziti, da se ne zgodi pri prodajanju kakšna nerodnost.

Jože je prišel domu pozno, slabe volje in na pol vinjen.

"Ali je bilo kaj kupeev?"

"Prišli so malo po malem... Kod pa si hodil?"

"Pri Kolencu sem bil."

"Doma pa delo čaka náte."

"Kaj morda misliš, da ti bom ves dan in še vso noč povrh sključen na stolu sedel in krpal?"

Marijca ga začudeno pogleda.

"Saj si prej tudi tako delal in še braniti sem ti morala časih... Zakaj bi pač zdaj postopal?"

"Kdo pa je dejal, da bom postopal?"

"Ravnokar si rekel sam."

"Ne jezi me, Marijca!... To je za večerjo, ne-e?... Lepo je to!"

"Večerja te čaka v peči že tri ure. Ali grem po-njo?"

"Le pusti jo zdaj, naj bo, kjer je."

Nekoliko časa oba molčita. Potem izpregovori Marijca:

"Drmaška je bila tu in je pravila, kako jo je Majar osleparil."

"Ti, Marijca, pusti me s tem Majarjevim sleparstvom pri miru, slišiš? Ves svet mi trobi le to in samo to na ušesa. A jaz tega nočem poslušati več, zapomni si!"

"Kako ošabno govoriš danes, Jože; saj prej nisi bil takšen!"

"Zdaj jaz nisem več krojač Jože Veján, temveč štacunar gospod Veján! Si razumela?"

Oba obmolčita. — —

Tako je živel odslej Veján, brezskrbno in bolj gosposko, kakor prej. Nekdaj je imel dela čez glavo, a čudno, zdaj se je časih zgodilo, da ni imel kaj v roko prijeti, če bi prav hotel.

Zena je bila žalostna in zamišljena; take pa je Veján nikakor ni hotel gledati in z jeznim obrazom je pustil vse ter odšel v gostilno ali v čitalnico.

Marijca pa je doma jokala.

Tako je preteklo leto.

(Dalje sledi.)

Sicer se glasi skoro povsod: Kmečkemu stanu se mora opomoči. Zalibog pa, da tudi ta davčna preosnova se ni ozirala na ta klic. Dajte, da se nekoliko popravi, in glasujte za moj predlog. (Pohvala.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. maja.

Državni zbor je rešil v včerajšnji večerni seji zadnje določbe vladne predloge o zemljiškem davku. V današnji seji se vrši volitev zastopnikov v delegacije in se na to prekine posvetovanje do prihodnje srede radi binkoštnih praznikov. Do koncem maja, ko se snidejo delegacije v posvetovanje, bode rešila zbornica še nekaj manjših predlog. V poslaniških krogih se trdi, da se 29. t. m. zaključi sedanje zasedanje in da se snide zbornica še le v jeseni k posvetovanju o domovinskem zakonu. Ker krožijo gledé tega tudi nasprotna mnenja, nimamo torej še nikake gotovosti, kedaj dovrše „ljudski“ zastopniki svoje „plodono“ delovanje.

Novo priznanje. Novi župan Strobach je bil vsprejet pri cesarju v avdienci. Vladar ga je vsprejel nad vse milostno, in ko se mu je Strobach v toplih besedah zahvalil za najvišje potrjenje, je opomnil cesar, da ga zelo veseli, ker ga je potrdil za dunajskega župana, ter izrazil konečno nado, da sedaj zavlada v občinski upravi urejene razmere. Župan je nato vladarju zagotovil, da se bode trudil z vsemi močmi izpolniti vladarjevo željo. Od cesarja se je podal Strobach k zunanjemu ministru grofu Goluhovskemu, k ministerskemu predsedniku grofu Badenju, naučnemu ministru baronu Gautschu ter k raznim drugim višjim dostojanstvenikom, koder je bil povsodi najljubezniveje vsprejet. Dunajsko krščansko ljudstvo sme biti po pravici ponosno na včerajšnji dan, ko je cesar sam pripoznal, da so voditelji antisemitske stranke povsem zmožni, spraviti dunajski občinski voz, katerega so židovski liberalci dolgo vrsto let vlekli po svojem tiru, zopet na pravi kolovoz ter delovati v svojo čast in blagor dunajskega prebivalstva. Židovsko-liberalnim kolovodjem seveda to nikakor ni po volji in z nekako vidno mrzloti objavljajo v svojih predalih ta velepomembiv dogodek.

Belgijski socijalni demokratje so znova jasno pokazali svojo veliko nezmožnost za ljudsko zastopstvo. V raznih belgijskih mestih in vaseh so si ti priborili povodom zadnjih volitev večino v občinskem zastopu in torej lahko vladajo popolno neovirani po svojih komunističnih načelih. Najlepši podoba njihove vlade nam podaja industrijsko mesto Seraing, koder so socijalistični odborniki po petmesečni vladi tako izpraznili občinsko blagajno, da 1. aprila niso mogli izplačati uradnikom in učiteljem mesečne plače. Oškodovanci so se vsled tega pritožili seveda na vlado, ki je takoj razpustila „vzorno“ mestno zastopstvo in postavila na čelo mestni upravi kraljevega komisarja. To je torej plod „strogo“ komunističnih načel, ki pa veljajo v trenutku, ko je treba deliti, samo za socijalistične voditelje.

Vstaja na Kubi. Kar so nekateri španjski listi napovedovali, se je res zgodilo. Španjski zunanji minister je poslal na vse vlade, ki imajo kaj posestva na ameriških tleh, okrožnico, v kateri se slikajo za Španijo zelo neugodne razmere in vlade pozivljejo, naj skupno postopajo zoper vmešavanje Zveznih držav v kubanske zadeve. Odgovora na to okrožnico minister še ni dobil in bodo skoro gotovo povabljenе države toliko pametne, da se ne bodo vtikale v zadeve, ki jih čisto nič ne brigajo. — Na Kubi sami se je položaj spremenil za Španjce zelo neugodno. Najnoveše poročilo iz Havane javlja, da se je posrečilo vstaškemu vodji Maksimo Gomez z veliko četo vstašev prekoračiti reko Hanabana ter se združiti z drugo večjo četo, kateri načeluje vodja Maceo. Združeni so potem vstaši napadli neko obrežno pokrajino, koder so zažgali 17 poslopij. Poleg teh neugodnosti proti španjski armadi še druga nadloga, ki jo bode prisilila, da pobere kopita in se vrne v domovino. Nastopilo je namreč deževno vreme z vsemi svojimi nevarnostmi rumene mrzlice, ki pa prizanaša Kubancem. Prihodnjih šest mesecev je torej za Španjce nemogoča vsaka večja akcija. Gospodarsko stanje dežele je vsled dolgotrajnega

vojevanja zelo žalostno. Samo sladkorja se je 740.000 ton manj pridelalo, kakor v prejšnjih letih in vrednost vsega izvoženega blaga znaša le 3 milijone proti 12 milijonom v minulem letu.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. maja.

(Povodom smrti nadvojvode Karola Ludovika) so izrazili pri deželnem predsedstvu svoje sožalje deželni glavar gospod Oton Detela in predsedstva mestnega zastopa ljubljanskega, kmetijske družbe, obrtne zbornice, kamore advokatov in notarjev.

(Slovesno črno mašo) za pokojnega nadvojvodo Karola Ludovika opravil je danes ob 10. uri v stolnici preč. gosp. knezoškof. svetnik, profesor Tomo Zupan. Navzoči so bili vsi gg. gimn. profesorji in dijaki ljubljanske višje gimnazije.

(Pri zakonu o reviziji zemljiškega katastra) stavlja je v specijalni razpravi posl. Povše in sicer pri § 11. sledečo resolucijo, ki je bila tudi vsprejeta: „Ces. vlada naj pri izvršitvi § 11. in v njem določenih načel skrbi za to, da se bodo one parcele, katere so bile proglašene kot stavljene v prepoved, oziroma njih deli, ki niso povsem potrebni prepovedi, ti deli odmerili in izločili kot pašniki in kot taki vpisali v kataster.“ Temu za naše gorenjske pokrajine zelo važnemu sklepu pristavljamo le, da je finančno ministerstvo pritrdilo in obljubilo, da bo skrbelo, da se ta opravičena zahteva tudi izvrši. S tem bo mogoče, da bodo posestniki takih parcel zamogli zahtevati, da se pregledajo te parcele in ves isti del parcele, ki ni absolutno potreben prepovedi, izloči kot posebna samostalna pašna parcela in da se bo le isti del, ki se zaradi hudournikov, nalivov in snežnih plazov mora zavarovati, torej pogojziti, zapisal kot parcela stavljena v prepoved. Tudi je bil obrok za oglasitev, da se parcela zopet vpiše v prejšnjo kulturo, torej pašnik, podaljšan do 30. junija 1897. Za ta sklep moramo gosp. poslancu Povšet u zelo hvaležni biti, ker je stvar za nekatere kraje na Gorenjskem tako važnega pomena, da je od ugodne rešitve te zadeve odvisen obstoj mnogih kmetij.

(O ljubljanski električni razsvetljavi.) Danes nam je došla brošura z naslovom: „Zur Frage der elektrischen Beleuchtung in Laibach“, katera še enkrat razpravlja vprašanje, na kakošen način naj se električna centrala v Ljubljani priredi. Poldrugo leto je preteklo, predno se je dotični odbor pod načelništvom gosp. ravnatelja Senekoviča odločil, bi se li napravili stroji s premim ali obratnim električnim tokom. Gosp. Senekovič se je slednjič v soglasji s svojimi tovariši odločil za premitok (Gleichstrom), kar pa omenjena brošura ostro obsoja, ter povdarja kot za Ljubljano edino umestni obratni tok (Wechselstrom). Prepričani smo, da je dotični odsek storil svojo dolžnost in se gotovo vsestransko o enem ali drugem sistemu poučil, predno je oddal svojo izjavo in se odločil za premitok, toda z ozirom na to, da brošurica z različnimi, deloma tehtnimi razlogi podpira svojo trditve, bi bilo želeli, da odsek malo bolj določno vtemelji svoje dosedanje stališče in pojasni prednost in rabljivost premotoka nasproti obratnemu toku. Brošurica je očitno izdana od tvrdke Ganz & Comp., katera sama za se dela reklamo. Glede proračuna se je tudi od večakov podarjalo, da so nekatere svote celo premajhne, in bati se je, da bodo stroški električne razsvetljave v resnici mnogo večji, kakor se sedaj misli, lik naši deželni bolnici. V obče pa je bil mnogokrat že čuti glas iz občinstva, bi li ne bilo umestno v ožigled potresne katastrofe in deloma tudi glede vedno novih električnih znajdb vso napravo za par let odložiti.

(Imenovanje.) Načelnništvo finančne direkcije v Ljubljani je imenovalo davčnega praktikanta gosp. Jos. Ahlin-a davčnim pristavom.

(Iz Šmihela pri Novem Mestu.) 17. t. m. je minulo 25 let, odkar je bil tukajšnji p. č. g. župnik Anton Peterlin umeščen na to faro. Hotel je na tistem obhajati to obletnico, a farani so mu v soboto zvečer napravili serenado, dočim je bila šmihelska vas razsvetljena. Velika občina Šmihel-Stopiče ga je izvolila častnim občanom. V nedeljo po-

poludne pa so priredile č. šolske sestre de Notre Dame, katere je g. župnik pred desetimi leti tukaj naselil, njemu v čast lepo veselico s petjem, deklamacijami in igro. Dolga, po vsebini zelo lepa in ganljiva igra se je domačim samostanskim gojenkam vrlo posrečila. Neprecenljive so zasluge g. župnika za šmihelsko faro in občino, zlasti pa za domačo samostansko šolo, s katero bo sčasoma prekrasil v krščanskem duhu celo okolico. L. 1894 je postal duhovni svetnik. V njegovi fari so se pred tremi leti naselili tudi usmiljeni bratje. Bog ga ohrani še mnogo let!

(Poročil) se je dne 20. maja g. dr. Fran Preve, odvetnik v Kranju, z gospico Antonijo roj. Bučar iz Kostanjevice.

(Požar.) V Češnjici, občina Krško, je pogorelo dne 14. t. m. poslopje Jos. Mirta. Škode je 1100 gl. Zažgala je skoraj gotovo 4 letna hči posestnikova.

(Efektno tombolo) je c. kr. ministerstvo dovolilo gasilnemu društvu na Breznici, okraj radovljiški. — Dobiček se bode porabil za napravo gasilnega orodja.

Telegrami.

Dunaj, 20. maja. Slovensko - hrvatski klub se je sešel k izvanredni seji, v kateri se je klubov načelnik poslanec Bulat v toplih besedah spominjal pokojnega nadvojvode Karola Ludovika. Klub je soglasno sklenil, izraziti sožalje cesarju in rodbini nadvojvode. Pogreba se udeleži klub po svojem zastopniku Bulatu.

Dunaj, 22. maja. (Poslanska zbornica.) Pričetkom današnje seje je naznanil predsednik Chlumetzky, da je cesar milostno vzel na znanje sožalje zbornice ter pripoznal, da so poslanci, kakor vselej, tudi sedaj pokazali patrijotizem in lojalnost. Konečno je predsednik opetovano naglašal zasluge pokojnega nadvojvode Karola Ludvika za splošni blagor.

Dunaj, 22. maja. Danes ob 8. uri sta se pripeljala princ regent brunšviski in saksonski princ Friderik Avgust. Na kolodvoru ju je pričakoval cesar, kateremu sta v imenu nemškega cesarja in saksonskega kralja izrekla svoje sožalje. Ob osmih dopoldne je bila odprta dvorna kapela, kjer leži na mrtvaškem odru truplo nadvojvode Karola Ludovika. Ljudstvo hodi v trumah kropit nadvojvodo.

Dunaj, 22. maja. (Poslanska zbornica.) V današnji seji je zbornica dovršila razpravo o zemljiško-davčnem katastru. Vsprejet je bil minoritetni predlog glede davčnega popusta v znesku 2 in pol milijona, vse ostale preminjevalne predloge je pa zbornica odklonila. Koncem seje se je vršila volitev članov v delegacijo.

Dunaj, 22. maja. Pri današnji seji občinskega sveta dunajskega je bil dr. Lueger s 95 glasovi izvoljen za prvega podžupana in z istim številom glasov dr. Neumayer za drugega podžupana. Dr. Lueger je povdarjal v svojem govoru, da treba spremeniti občinski zakonik, da vladi ne bo mogoče preprečiti mestne avtonomije ter da treba razširiti volilno pravico v mestni zastop. Obljubil je, da bode vodil upravo nepristranski, kadar mu bo v tem oziru namestovati župana.

Trst, 22. maja. Cesarski namestnik vitez Rinaldini in mornarski poveljnik baron Sterneck sta odpotovala včeraj popoldne na Dunaj.

Brno, 22. maja. Zaupniki katoliško-političnih društev moravskih so včeraj v Olomucu osnovali samostojno katoliško - češko stranko na Moravskem. Program stranke objavi se v prihodnjih dneh. Ta sklep je odgovor čeških katoličanov na Moravskem onim staročeškimi državnimi poslancem, ki so vstopili v liberalni mladočeški klub.

Berolin, 22. maja. Včeraj se je ustavilo delo v vseh tukajšnjih tovarnah za izdelo-

Menjalnica bančnega zavoda

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurzem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

vanje klobukov. Delavci, katerih je blizu 2000, zahtevajo, da se vsprejmo zopet v delo radi agitacije odpušeni tovariši.

Moskva, 22. maja. Car in carinja sta obiskala včeraj vse tukajšne cerkve ter se na to podala v kremeljsko palačo. Na stotisoče broječa množica ju je na vseh potih navdušeno pozdravljala. Mesto kaže izvanredno krasno lice.

Moskva, 22. maja. Car Nikolaj je daroval povodom kronanja 300.000 rubljev za moskovski dijaški zaklad.

Washington, 22. maja. Zbornica je v včerajšnji seji s 196 proti 26 glasovom vsprejela predlog Mac Callota, ki določa, da se prepoveduje vstop izseljencem v Zvezne države, ki se nahajajo v dobi od 16. do 60. leta in so nevešči branja in pisanja.

Kairo, 22. maja. Predvčeranjim je umrlo za kolero v Aleksandriji 19 in v Kairi 29 oseb, mej temi 25 v Stari Kairi.

Proti hripavosti

učinkujoče, kašelj omehčujoče, sliz razkrajajoče sredstvo je prsi sirup lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), kateri se uporablja prav vspešno. — Cena steklenici 35 kr. 12 stekl. gld. 3-60. 123 (50-14) 3

Umrli so:

20. maja. Janez Škarjeve, tesar, 59 let, Dunajska cesta 7, srčna hiba.

21. maja. Franc Tomšič, mestni ubožec, 85 let, Karlovska cesta 7, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
21	9. zvečer	728.2	11.4	sr. sever	dež	
22	7. jutraj	729.4	8.9	sr. sever	dež	9.0
	2. popol.	730.6	10.6	"	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 11.6° in za 3.2° pod normalom.

Izprehodne palice, 319 30-22

keglji, lignum-sanctum kroglice, vozički za otroke, oanjice za potovanje, ariston-glasba, škatlice z glasbo, krožniki za kruh z napisom, razpela itd. itd priporoča lepo narejene iz trpeznega blaga po niski ceni

FR. STAMPFEL v Ljubljani, Kongresni trg (Tonhalle).

Postojinska jama.

Binkoštni ponedeljek popoldne ob 3. uri

velika jamska veselica

pri briljantni električni razsvetljavi.

Koncert vojaške in civilne godbe.

Vstopnina 2 kroni za osebo. 384 1-1

Koverta s firmo
in
vizitnice

priporoča

Katol. Tiskarna
v Ljubljani.

221 13-11

Solnčnike

v najbogatejši izberi, trpežno izdelane

priporoča po najnižjih cenah

L. Mikusch

v Ljubljani, Mestni trg šte. 15.

Podpisani farni urad prodá še precej dobro ohranjeni

križev pot.

Za kako podružnico bi bil še prav dober.

Farni urad pri sv. Gregorju.

373 5-3

J. Brence, župnik.

V Vintgar!

(Rothweinklamm)

Za Binkoštno praznike se za prihodnje poletje zopet odpré 382 3-3

Žumrova restavracija

ter se priporoča p. n. obiskovalcem divje romantične soteske v Vintgarju za prijazen obisk, zagotavlja dobro postrežbo s pivom, naravnim vinom in mrzlimi jedili.

Schicht-ovo milo

z znamko „ključ“ je neprekosljivo dobro in ceno.

51 1

233 6

Ravnokar je izšel v naši zalogi: 379 10-3

Šaljivi Slovenec

zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov, nabral in izdal

Anton Brezovnik.

Druga povsem predelana in za polovico pomnožena izdaja.

Strani 308.

Cena 90 kr., po pošti 10 kr. več.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg,
knjigarna v Ljubljani.

Trnkóczyja ustna voda

steklenica 50 kr.,

Trnkóczyja prašek za zobe

škatljica 30 kr.,

kakor tudi

246 9

vse medicinično-kirurgične in farmaceutične preparate, specialitete itd., dietična sredstva, homeopatična zdravila, medicinska mila, parfumerije itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani

lekarniške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy, Ljubljana, Kranjsko.

Viktor pl. Trnkóczy, Dunaj, Margarethen.

Dr. Oton pl. Trnkóczy, Dunaj, Landstrasse.

Julij pl. Trnkóczy, Dunaj, Josefstadt.

Vendelin pl. Trnkóczy, Gradec, Štajersko.

Pošiljatev z obratno pošto.

Dunajska borza.

Dné 21. maja.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 20 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 10 „
Avstrijska zlata renta 4%	122 „ 50 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 20 „
Ogerska zlata renta 4%	122 „ 45 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 „ 85 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	946 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	348 „ 25 „
London vista	120 „ 05 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 72 1/2 „
20 mark	11 „ 75 „
20 frankov (napoleonidor)	9 „ 53 „
Italijanski bankovci	4 „ 45 „
C. kr. cekini	5 „ 65 „

Dné 21. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	144 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 „ — „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 „ 25 „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 19 „
Tisine srečke 4%, 100 gld.	137 „ 75 „
Dunavske vravnave srečke 5%	125 „ 50 „
Dunavsko vravnave posojilo l. 1878	107 „ 25 „
Posojilo goriškega mesta	112 „ — „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 50 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 „ 25 „
Priporočene obveznice državne železnice	221 „ 50 „
„ „ južne železnice 3%	168 „ 75 „
„ „ južne železnice 5%	129 „ — „
„ „ dolenskih železnic 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	139 „ — „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17 „ 80 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	69 „ — „
St. Genois srečke, 40 gld.	70 „ — „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	61 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ 25 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	156 „ 25 „
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3385 „ — „
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	408 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	93 „ 25 „
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	61 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	75 „ 10 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	153 „ — „
Papirnih rubljev 100	127 „ 37 „

Nakup in prodaja

vakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.